

у програму!

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра української та іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Маргарита Парубок
Маргарита ПАРУБОК
« 31 » *серпня* 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УКРАЇНСЬКА МОВА»

Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)

Галузь знань: 09 Біологія

Спеціальність: 091 Біологія та біохімія

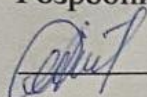
Освітньо-професійна програма: Біологія

Факультет: плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2023 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни «Українська мова» для здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 091 «Біологія» освітньо-професійної програми «Біологія та біохімія». – Умань: Уманський НУС, 2023.
– 14 с.

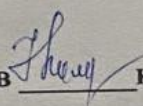
Розробник: викладач кафедри української та іноземних мов

 Лариса СУЛІМА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української та іноземних мов.

Протокол № 1 від « 30 » 08 2023 р.

Завідувач кафедри

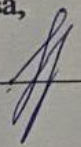
української та іноземних мов к. пед.н., доцент Наталія КОМІСАРЕНКО
« 30 » 08 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол № 01 від « 31 » 08 2023 р.

Голова науково-методичної комісії

факультету плодоовочівництва,

екології та захисту рослин к. с.-г. н., доцент Андрій ТЕРНАВСЬКИЙ

« 31 » 08 2023 р.

© Уманський НУС, 2023

© Лариса СУЛІМА, 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень освітньо-професійної програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: ECTS – 4	Галузь знань: 09 Біологія	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 091 Біологія та біохімія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	-
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: «Біологія»	Лекції	
		18 год.	-
		Практичні	
		34 год.	-
		Самостійна робота	
		68	-
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному рівні; активізація та поглиблення знань граматики, лексики, фразеології та синтаксису сучасної ділової мови; розвиток та вдосконалення вмінь і навичок роботи з текстами наукового та офіційно-ділового стилю в межах сфери професійного спрямування.

Зміст дисципліни: основні закони стилістики, лексикології, орфографії, морфології, пунктуації; застосування цих знань на практиці.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти.

Дисципліна «Українська мова» є однією з обов'язкових у схемі підготовки майбутніх фахівців. Вона є фундаментальною та базується на теоретичних і практичних знаннях студентів, отриманих у загальноосвітніх навчальних закладах під час вивчення української мови.

Завданням курсу є набуття таких компетентностей:

інтегральної:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 03);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово (ЗК 05);
- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 07);
- набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування філологічних знань та компетентностей у широкому діапазоні можливих місць роботи та в повсякденному житті;
- здатність жити та взаємодіяти в умовах полікультурного суспільства, керуючись національними, громадянськими та загальнолюдськими духовними цінностями;
- вміння презентувати дані науково-дослідних проєктів в усній або письмовій формі;

- здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення науково-дослідних і практичних завдань у сфері професійної діяльності;

спеціальних:

- здатність до навичок аргументованого ведення дискусії та спілкування в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей (СК11).

програмних:

- спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами (ПР 04);
- представляти результати наукової роботи письмово (у вигляді звіту, наукових публікацій тощо) та усно (у формі доповідей та захиту звіту) з використанням сучасних технологій, коректно вести дискусію (ПР25).

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I. Українська мова – мова професійного спілкування.

Змістовий модуль 1. Українська літературна мова як основа професійного мовлення. Орфографія.

Тема 1. Основні ознаки української літературної мови. Функції мови. Орфографічна норма сучасної української мови

Тема 2. Стильова диференціація української мови.

Змістовий модуль 2. Лексичні норми мови професійного спілкування. Фразеологія.

Тема 3. Лексикологія, лексикографія та фразеологія у професійному спілкуванні.

Тема 4. Лексика наукового та офіційно-ділового стилів.

Модульний тест.

Модуль II. Документ як основний вид писемного ділового мовлення. Особливості наукового мовлення

Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.

Тема 5. Документ – основний вид ділового мовлення. Види документів, класифікація. Особливості використання іменника.

Тема 6. Загальні вимоги до оформлення ділових документів. Особливості використання числівника та прикметника у професійному спілкуванні.

Тема 7. Документи щодо особового складу. Особливості використання дієслова та службових частин мови.

Змістовий модуль 4. Усна і писемна форми наукової комунікації. Синтаксичні норми мови

Тема 8. Наукова доповідь і виступ: їх ознаки, принципи побудови. Презентація. Основні жанри писемного наукового мовлення.

Тема 9. Синтаксис ділових паперів. Синтаксис і пунктуація простого і складного речення.

Модульний тест.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	Усього	у тому числі				Усього	л	п	с.р.
л		п	інд.	с.р.					
1	2	3	4	5	6				
Модуль 1. Українська мова – мова професійного спілкування									
Змістовий модуль 1. Українська літературна мова як основа професійного спілкування. Орфографія.									
Тема 1. Основні ознаки української літературної мови. Функції мови. Орфографічні норми сучасної української мови	12	2	2		8	-	-	-	-
Тема 2. Стильова диференціація сучасної української мови.	14	2	4		8	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	26	4	6		16	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Лексичні норми мови професійного спілкування. Фразеологія.									
Тема 3. Лексикологія, лексикографія та фразеологія у професійному спілкуванні	14	2	4		8	-	-	-	-
Тема 4. Лексика офіційно-ділового та наукового стилів. Модульний тест.	14	2	4		8	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	28	4	8		16	-	-	-	-
Усього годин за I модуль	54	8	14		32	-	-	-	-
Модуль 2. Документ - основний вид писемного ділового спілкування. Особливості наукового мовлення									
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.									
Тема 5. Документ – основний вид ділового мовлення. Види документів, класифікація. Особливості використання іменника.	12	2	4		6	-	-	-	-
Тема 6. Загальні вимоги до оформлення ділових документів. Особливості використання числівника та прикметника у професійному спілкуванні.	12	2	4		6	-	-	-	-
Тема 7. Документи щодо особового складу. Особливості використання службових частин мови.	14	2	4		8	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	38	6	12		20	-	-	-	-
Змістовий модуль 4. Усна і писемна форми наукової комунікації. Синтаксичні норми мови.									
Тема 8. Наукова доповідь і виступ: їх ознаки, принципи побудови. Презентація. Основні жанри писемного наукового мовлення.	14	2	2		8	-	-	-	-
Тема 9. Синтаксис ділових паперів. Синтаксис і пунктуація простого і складного речення. Модульний тест.	14	2	6		8	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	28	4	8		16	-	-	-	-
Усього годин за II модуль	66	10	20		36	-	-	-	-
Усього годин	120	18	34		68	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Українська літературна мова як основа професійного спілкування. Орфографія.		
1.	Роль і значення мови в суспільному житті. Функції мови. Правопис апострофа, м'якого знака.	2
2.	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Велика літера у власних назвах, наголос. Правопис складних слів	2
3.	Складні випадки відмінювання прізвищ, імен та імен по батькові.	2
Змістовий модуль 2. Лексичні норми мови професійного спілкування. Фразеологія.		
4.	Стилістична диференціація української лексики. Синоніми, пароніми.	2
5.	Фразеологія у діловому мовленні. Лексикографія.	2
6.	Лексика офіційно-ділового та наукового стилів.	2
7.	Правопис слів іншомовного походження. Модульний тест.	2
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.		
8.	Основні правила оформлення документації. Документи щодо особового складу.	2
9.	Особливості використання іменника у професійному спілкуванні.	2
10.	Особливості використання прикметника у професійному спілкуванні.	2
11.	Особливості використання числівника у професійному спілкуванні.	2
12.	Особливості використання дієслова та його форм у професійному спілкуванні.	2
13.	Особливості використання службових частин мови (прийменник, сполучник, частка) у професійному спілкуванні.	2
Змістовий модуль 4. Усна і писемна форми наукової комунікації. Синтаксичні норми мови.		
14.	Писемні жанри наукового стилю.	2
15.	Електронна презентація наукового виступу, доповіді.	2
16.	Синтаксис і пунктуація простого речення: однорідні члени речення, звертання, вставні конструкції, відокремлені члени речення. Скорочування слів і словосполучень у ділових паперах.	2
17.	Синтаксис і пунктуація складного речення. Пряма і непряма мова. Модульний тест.	2
	Усього	34

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Написати есе «Краса й милозвучність української мови» Велика літера у власних назвах, наголос. Виконати вправи.	8
2.	Орфографічна норма. Правопис слів з м'яким знаком, апострофом. Виконати вправи.	4
3	Орфографічна норма. Правопис складних слів. Виконати вправи.	4
4	Культура усного професійного мовлення. Підготувати план бесіди/виступу на довільну тему. Правопис слів іншомовного походження. Виконати вправи.	4
5	Стилістична диференціація української лексики. Синоніми, пароніми. Підготувати реферат.	4
6	Фразеологія у діловому мовленні. Лексикографія. Підготувати презентацію. Виконати вправи.	4
7	Лексика офіційно-ділового та наукового стилів. Підготувати презентацію.	4
8	Скласти документи: автобіографія, заява, характеристика, резюме	4
9	Відмінювання іменників II відміни, правопис складних іменників. Складні випадки відмінювання прізвищ, імен та імен по батькові Виконати вправи.	2
10	Відмінювання числівника, зв'язок числівника з іменником. Виконати вправи.	2
11	Особливості використання прикметників у ділових паперах. Підготувати презентацію/доповідь.	4
12	Складні випадки керування у службових документах. Форми дієслова. Виконати вправи.	4
13	Правопис часток, сполучників, прийменників. Виконати вправи.	4
14	Синтаксичні особливості ділових паперів. Підготувати презентацію/доповідь.	4
15	Основні жанри писемного академічного мовлення, їх специфіка та характеристика: стаття і тези; курсова робота.	4
16	Публічний виступ. Види публічних виступів. Етапи підготовки до академічного публічного виступу. Вербальні та невербальні складники усної наукової комунікації. Секрети успішної промови.	4
17	Відокремлені члени речення. Пряма і непряма мова. Виконати вправи. Вставні і вставлені конструкції. Виконати вправи.	4
	Усього	68

7. Методи навчання

Для підготовки фахівців високого рівня використовуються такі методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи – розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи – ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи – вправи, практичні роботи, твори, реферати;
- дедуктивний метод – абстрактне мислення;
- творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота (класні твори, самостійна письмова робота);
- самостійна робота поза контролем викладача – домашні завдання (усні та письмові);
- самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне середовище процесу Moodle.

Широко використовуються бінарні, інтегровані методи навчання: наочно-ілюстративний метод; наочно-проблемний; наочно-практичний.

Активно впроваджуються інтерактивні методи навчання у професійній підготовці студентів (робота в малих групах, дискусії, презентації, кейс-метод, ділові та рольові ігри тощо), які необхідні для формування навичок soft skills, спрямованих на розширення особистісних та професійних компетенцій таких як: креативність, інтелектуальний розвиток, критичне мислення, комунікабельність, уміння працювати в команді.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в УНУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва».

Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. У разі запровадження карантинних або інших обмежень з метою забезпечення життя та здоров'я учасників освітнього процесу проводяться відеоконференції у форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів проводиться під час контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний (модульний) та підсумковий контроль.

Поточний (модульний) контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного (модульного) контролю здійснюється за такими формами: оцінювання за участь у практичних заняттях, обговореннях; письмова робота; усні відповіді на заняттях; контрольні роботи; тести.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах у вигляді складання заліку у формі тесту.

9. Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «екзамен»

	Поточний (модульний контроль)										Підсумковий контроль	Сума
Кількість балів за модуль	Модуль I - 45					Модуль II - 55					30	100
Змістовий модуль	ЗМ1		ЗМ 2		МК	ЗМ 3			ЗМ4			
Теми	T1	T2	T3	T4	4	T5	T6	T7	T8	T9	4	
Кількість балів	4	8	8	8		6	8	4	8	8		

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Мовчан Л.В., Каричковська С.П. «Українська мова»: навчально-методичний посібник для студентів негуманітарного профілю». Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 54 с.
2. Мовчан Л. В. Українська мова: методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи з курсу «Українська мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 091 «Біологія». Умань: ВПЦ «Візаві». 2021. 24 с.
3. Мовчан Л. В. «Українська мова»: навчально-методичний посібник з практичних занять для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти спеціальності 091 «Біологія». Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 54 с.
4. Мовчан Л. В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Українська мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. 80 с.
5. Суліма Л.В. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Українська мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти негуманітарного профілю.
<https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1700>

12. Рекомендована література

Базова

1. Авраменко О.О., Яковенко Л.В., Шийка В.Я Ділове спілкування: Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2015. 160 с.
2. Гінзбург М.Д. Українська ділова і фахова мова. Практичний посібник на щодень. Видавництво: Центр учбової літератури, 2023, 672 с.
3. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Центр учбової літ., 2019. 622 с.
4. Дворецька Юлія. Помилкаріум. Моя українська правильна та вишукана. Харків : Вид. група. «Основа», 2021. — 128 с.
5. Дедухо А.В., Сизоненко Н.М. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум для здобувачів вищої освіти. К.: Ліра-К, 2019. 240 с.
6. Караман С.О., Корпусь О.А., Тихоша В.І. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Літера ЛТД, 2013. 544 с.
7. Крашеннікова Т.В., Поповський А.М., Руколяньська Н.В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Дніпропетровськ: Вид. «Середняк Т.К.», 2015. 330 с.
8. Линчак І.М., Матвеева Г.В. Українська мова (за професійним спрямуванням) (в туризмі): Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 330 с.
9. Мозговий В. Українська мова у професійному спрямуванні. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 592 с.

10. Основи наукового мовлення : навч.-метод. посіб. / уклад. : О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін. ; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. – Київ : НАДУ, 2012. – 48 с.
11. Пентиліук М.І. Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення. К.: Центр учбової літ., 2019. 220 с.
12. Плотницька І. М Ділова українська мова. К.: ЦУЛ, 2017. 256 с.
13. Погиба Л.Г., Грибіниченко Т.О., Голіченко Л.М., Кавера Н.В. Практикум з української мови за професійним спрямуванням. К.: Кондор, 2014. 296 с.
14. Український правопис (новий): офіційний текст. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 284 с.
15. Шевчук С. В. Українське професійне мовлення. К.: Алерта, 2011. 248 с.
16. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. 5-те видання, випр і доп. К.: Алерта, 2019. 640 с.

Допоміжна

1. Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери. К.: А.С.К., 2003. 400 с.
2. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472 с.
3. Гуць М.В., Олійник І.Г., Юшук І.П. Українська мова у професійному спілкуванні. К.: Міжнародна агенція «BeeZone», 2004. 336 с.
4. Мовчан Л. В. Сучасний погляд на якість вищої освіти в Україні. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля*: Серія «Педагогіка і психологія», 2017. №1(13). С. 32-38.
5. Мовчан Л.В., Комісаренко Н.О., Каричковська С.П., Чучмій І.І. Основні характеристики забезпечення якості освіти (польський досвід). *Інноваційна педагогіка*. Вип. 21. Т.2. Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2020. С. 28-33.
6. Українська мова: енциклопедія. Редкол. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
7. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення. К.: Вища шк., 2008. 487 с.
8. Lazariiev, O., Fernos, Yu., Movchan, L., Komisarenko N., Tymchuk, S., Neshchadym, L. (2019). Definition of a Process of Forming Professional Communicative Competence of the Future Agrarian Experts. *Vision 2025: Education Excellence and Management Innovations through Sustainable Economic Competitive Advantage. Proceedings of the 34-th IBIMA Conf. 13–14 Nov. 2019*. Editor: Khalid S. Soliman. Madrid, Spain. P. 11099–11107.

9. Інформаційні ресурси

1. Експрес-уроки Олександра Авраменка. URL: <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amb/11/12>
2. Наукова бібліотека. Академічна доброчесність. URL: <https://msu.edu.ua/library/akademichna-dobrochesnist/>
3. Українське ділове мовлення: бізнес спілкування. URL: <http://www.dilovamova.com/>.
4. Українська енциклопедія. URL: <http://www.uapedia.com.ua/?p=664>
5. Мова документів. Українська мова. Каталог для студентів. URL: http://helpstudenty.at.ua/publ/katalog_dlja_studenta/ukrainskij_jazyk/mova_dokumentiv/19-1-0-453
6. Правопис української мови. URL: <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>.
7. Лекції з української мови. URL: <http://bokov.net.ua/index.php?pages=1&act=3&id=12997>.